ГОДИНА XXXV. На Цетињу, у суботу 18. фебруара 1906. БРОЈ 7.

Излази суботом

Цијена:
За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год. 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по год. 10 франака у злату.
Претплата се прима само у год. и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упутницом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Икру Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.
Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра војног ријешили смо и рјешавамо:

да се Димитрији Контићу, досадашњем поручнику стојеће војске, уважи оставка, коју је подниo на државну службу.

Наш министар војни нека изврши овај указ.

Број 484. $\frac{1}{232.}$

Цетиње, 16. фебруара 1906 г.

Никола с. р.

Министар војни,
Бригадир **Ј. Вукотић** с. р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашега министра правде, а на основу чл. 221. — одјељка IV. — Устава, постављамо:

за вршиоца дужности предсједника обласног суда у Подгорици Сава Церовића, судију истога суда; и

за судију у обласном суду у Никшићу Јокана Ивановића, досадашњег предсједника општине вароши Колашина

Наш министар правде нека изврши овај указ.

Цетиње, 16. фебруара 1906. г.

Никола с. р

Министар Правде
Мило Дожић с. р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашега министра правде постављамо:

за писара у обласном суду у Никшићу Видака Вушовића, досадашњег писара обласног суда у Подгорици;

за писара у обласном суду у Подгорици: Бећка Божовића, досадашњег писара обласног суда у Бару и Миладина П. Вуисића, досадашњег практиканта истога суда;

за вршиоца дужности писара Великог Суда, у рангу писара обласног суда и са платом овога, Петра А. Пејановића, досадашњег писара беклинско-добрске капетаније;

за писара у обласном суду на Цетињу Тома А. Милошевића, свршеног богослова, досадашњег практиканта Великог Суда; и

за писара у обласном суду у Бару Сава Мемедовића, досадашњег практиканта обласног суда у Никшићу.

Наш министар правде нека изврши овај указ

Цетиње, 16. фебруара, 1906. год.

Никола с. р.

Министар Правде
Мило Дожић с. р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела, а по саслушању Нашег Министарског Савјета, ријешили смо и рјешавамо:

да се Андрија Вукотић, заступник обласног управитеља катунско ријечке области, на основу члана 44 тачке 2. закона о чиновницима грађанског реда, стави у пенсију, која му по годинама службе припада.

Наши министри: унутрашњих дјела и финансија и грађевина нека изврше овај указ

Цетиње, 17. фебруара 1906 год.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,
Л. Гојнић с р

Министар финансија и грађевина,
А. Радовић с. р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела постављамо:

за контрактуалног марвеног љекара катунско-ријечке области, са сједиштем на Цетињу, д-ра Фердинанда Квадрели, контрактуалног марвеног љекара зетско брдске области по потреби службе

Наш министар унутрашњих дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 17. фебруара 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,
Л. Гојнић с. р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела постављамо:

за писара II. класе привременог одјељења министарства унутрашњих дјела Ђура Бошковића, практиканта истог одјељења.

Наш министар унутрашњих дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 17. фебруара 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,
Л. Гојнић с. р.

МИ
НИКОЛА I.
по милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела постављамо:

за писара затребачке капетаније Доку Б. Љуцовића.

Наш министар унутрашњих дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 17. фебруара, 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,
Л. Гојнић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. Кр. В. Господар, који је два дана проборавио на Цетињу, пошао је јуче на Ријеку.

— Г. Тошев, бугарски дипломатски агент, повратио се с одсуства прошле суботе.

У уторник је био рођен дан Њ. Ц. В. Књаза Фердинанда. Тога дана у 11 час. прије подне примио је честитања у дворани бугарске легације дипломатски агент Бугарске при нашем двору. г. Тошев. У име двора Његовог Краљ Височанства Књаза Господара честитао је маршал двора г. Церовић, а у име владе заступник министра предсједника министар војни бригадир г. Ј. Вукотић, са г. Алексом Мартиновићем првим секретаром министарства иностраних дјела. На честитању су била и остала господа министри са многобројним великодостојницима и члановима дипломатског кора. За цијело вријеме пријема и честитања пред станом агенције војна музика је свирала одабране композиције.

Црногорско-аустријски трговачки односи

У „Тршћанском Лојду“ објављена је из пера једног доброг познаваоца трговинско економске политике студија о црногорско-аустријским трговинским односима. Ради тачности, којом та студија обилује, и ради објективности, којом је написана, ми износимо пред наше читаоце неколико одломака из ње, да би и они могли прочитати како се лијепо и правично пише о нашој земљи и њеним трговинским интересима чак и у леденој туђини.

Исцрпно оцртавши односе између Црне Горе и Боке Которске послије Бечког Конгреса и живи трговински саобраћај између тих земаља, писац студије овако продужава:

Црногорци доносили би на приморске пазаре јагњеће и јареће коже, а у новије вријеме и понешто овчије вуне и руја Све би то они продали трговцима и од њих купили најнужније, што им је требало. Сва вриједност промета између Црне Горе и Аустрије, са изузетком ако су и кад су у Црној Гори бивале неплодне или „*гладне*“ године и кад се онамо са стране довозило жито, за Црну Гору није у увозној и извозној трговини из Црне Горе у Аустрију и обратно изнашала више од можда 300.000 форината.

Истина је и то, да су Црногорци на Скадарском Језеру с Арбанасима и са Скадром подржавали неку трговачку везу, те су под истим условима, као и с Аустријом, онамо продавали, што су имали, и онаје куповали, што су требали. Јер и Турци нијесу од Црногораца, ни ови од Турака, наплаћивали неке царинске дажбине.

У Црној Гори није у опће било трговаца, ни трговине. Није било ни заната, ни занатлија. Није у опће било никакове производње за трговину и за извоз. Постојао је само домаћи рукотворни обрт. Црногорке ткале су платно и сукно за домаћу порабу.

Црна Гора производила је и рађала само јунаке борце, да бој бију и крв лију за крст часни и слободу златну. То је био њихов јединствен занат. На друго они нијесу ни помишљали.

До прије тридесетак година било је то у Црној Гори нешто срамотног и ниског, ако је неко казивао, да је трговац или занатлија. На трговца гледало се, као на нешто непоштеног. Занатлија важио је као Циганин. У своју Црну Гори није до прије 35—40 година било ни једног домаћег трговца и занатлије. Ако је и било неких ма и незнатних трговаца, били су то Арбанаси. Тако је било и са пушкарима, ковачима и кројачима. Били су они по највише из Старе Србије, Албаније и Приморја. А било је и турских Цигана, ковача и котлокрпа.

Црногорци у опће нису били ни земљорадници. Нису имали земље, коју би они могли обрађивати Оно мало земље, што су имали, то би обично обрадиле жене, које су обављале све домаће радове. — И поврх тога, кад је био рат с Турцима оне би од куће носиле и доносиле храну и преобуку својим мужевима, не гледајући, гдје се и у којој ли се даљини налази војска.

Било је у Црној Гори неких предјела, у којим су Црногорци имали и држали мало више ситне стоке, оваца и коза. Они су овдје били добри пастири. Ну, нијесу у опће били ратари и привредници. — Ратовање било им је најмилији и најповољнији занат.

Све домаће потребе Црногораца било су у опће тако незнатне и скромне, да на свијету ваљда и није било народа, који је скромније и оскудније живио и живити могао, као Црногорац. Овај се потпуно задовољно, ако је имао кукурува, кромпира и купуса. А, у богатије куће убрајале су се оне, које су имале оваца, коза и крава, јер су онда имале сира и млијека. Највећа је потреба Црногорцу со, која му није била скупа Црногорци су дуванције. Они су за своју потребу садили дуван. Тако су без трошка ту потребу намиривали.

До прије 30 - 40 година није се у Црној Гори знало, шта је то кава и шећер. Само они Црногорци, који су одлазили „*у Лашине*“, или у Турску, знали су, што је то „*ђавољи фижол*“ (вражји грах), — некакова кава, коју је, како се приповиједа, најприје пронашла коза некаквог дервиша у Арабији.

Црногорци нијесу у опће пили вина. Вино у њиховој земљи, изузевши неке само крајеве, није ни успијевало Ако су имућнији Црногорци када тада о своме крсном имену, о Божићу и Ускрсу, или по случају женидбе, удадбе, крштења дјеце и похране мртвих, хтјели или могли, да имају пића, вина и ракије, то би они набавили из Приморја те преносили у јарчевој мјешини у Црну Гору. За Црногорца била је велика срамота пити па се опити. На пјанство је гледано као на велики порок. Прилике, живот, обичаји и остале околности са собом доприносиле су, да у Црној Гори није било и није могло бити трговине, трговаца, заната, занатлија, промета, индустрије, привреде и привредника. У вјечитом ратовању с Турцима нијесу Црногоци ни помишљали на трговину, на просвјету, на напредак и на благостање.

Црна Гора и Аустрија биле су увијек добре пријатељице. Јер, у колико се зна, Црна Гора није никад дала повода, да против себе изазове Аустрију, али да Аустрија у опће нађе или има узрока вазирати од Црне Горе. Зна се само за један мали и незнатни случај. Год. 1847. напали су Црногорци на Доброту код Котора, похарали оно село и учинили неко насиље ономе народу Како се зна, било је неких породица, поријеклом Црногораца, који су прешли из православне у католичку вјеру, т. ј. „*излатинили*“ се. Црногорци су хтјели за то, да им се освете.

У најновије вријеме, и то, кад је г. 1869 био кривошијански или бококоторски устанак због војништва, остала је Црна Гора неутрална. Она није помогла устанак. Није се мијешала у ништа. Напротив помогла је Аустрији да лакше смири онај устанак, који су изазвале сплетке и глупости. А за вријеме окупације Босне и Херцеговине, Црна Гора је против својих сопствених интереса била на руци и од помоћи Аустрији.

Може се смјело тврдити и доказати, да Аустрија није никад имала и нема узрока, пожалити се на Црну Гору и на њезину политику. Не има о опће ништа, што би Аустрију могло побудити, да од Црне Горе завире и буде јој непријатељски наклоњена, да ју стјешњава у њезином трговинском и економском напретку и развитку.

Ипак су се прилике у Црној Гори поправиле. Проширење Црне Горе користило је у сваком правцу. У Црној Гори види се приличан и сталан напредак. Економско стање поправило се. Црногорско сточарство умножило се. Унапређивала се радиност. Црна Гора добила је сасвим други облик. Из потпуно патријархалне државе почела је постајати модерна и напредна држава. Црногорци, који су били само јунаци и ратници, отпасали оружје. Приватили се плуга, мотике, косе и српа. Постали добри сточари и ваљани ратари. Развила се опћа радиност. Унапредила се црногорска увозна и извоза трговина. А све успркос томе, и ако није могла поради нове аустриске царинске политике с једног краја напредовати. С Аустријом био је потпуно прекинут сваки саобраћај. Зато је Црна Гора била упућена да с великом муком, јаком нategом и осјетљивом штетом тражи и нађе нове путе и тржишта за своје производе, да се у колико може, ослободи од Аустрије и њеног политичко-господарског притиска. То није био лак посао. Није било наћи лако нове тргове и ступити у нове веве са прекоморским државама. Пак ипак је Црна Гора се би прокрчила пут. Нашла је извоз за своју стоку, а и за друге производе у Италији, Грчкој, Француској и на Малти. За извоз неких производа, као на примјер, жуј, слану рибу „*шкоранце*“ и још неке предмете, који су пролазили *транзито* на Трст и Ријеку, остао је стари промет. Та се роба није трошила у Аустрији.

Своје разлагање писац студије завршава напоменом, да су се за Црну Гору почеле интересовати друге велике силе, да у Црну Гору улазе туђи капитали, који подижу њено економско и трговинско благостање. Пошто Црна Гора има слободан излаз на море, не може јој се — вели писац те студије — никако замјерити што је допустила да се за њу интересују и да у њена економска подувећа улажу своје капитале они, који су даље, кад то, због неоправданог неповјерења према њој, нијесу хтјели да учине они, који су јој много ближе.

ДВИЈЕ РИЈЕЧИ О ПОЉОПРИВРЕДИ

Више пута сам истицао у овоме листу послѣдице наше немарности према пољопривреди, а нарочито према виноградарству од којега би неки наши крајеви, при вјештом и енергичном раду, имали велику корист, па и овом приликом не могу пропустити, а да опет не напоменем да нам треба што више пажње поклонити унапређењу пољопривреде.

Што до сад нијесмо готово ништа учинили на пољопривреди могли смо као оправдани разлог наводити многе неповољне прилике због којих је Црногорац морао већи дио свога живота посветити на одбрану отаџбине, па је за то мало пажње поклањао свом просвјетном и економском развићу, јер онда није имао ни времена, да ради на каквом привредном или просвјетном унапређењу. Али је сад сасвим друго вријеме, јер се топ и пушка ређе чују, те и ми даднемо прилику као и остали напредни народи, да се одамо мирноме труду, који би био од користи по наше благостање.

Данас је вијек, који даје право знању и труду и не вриједи никакво хвалисање. Дужни смо се трудити и радити на своме унапређењу, па да се покажемо достојни својих предака, а не да се китимо њиховим врлинама.

Као што су наши преци надвасили друге у јунаштву, тако и ми порадимо да будемо ако не пред другима, то бар равни њима и тек се у том случају можемо такмичити са осталим напреднима народима и заузети достојно мјесто међу њима. Јунаштво је потребно човјеку једном или два пут у животу, а рад, ма у чему год се састојао, потребан је свакодневно, јер су данас залудне све врлине, ако човјек нема ништа, а ако жели да има, онда треба да ради. Само помоћу поштеног рада човјек постаје независан, а иначе ко се не жели трудити, мора да опада. Сиромаштина човјека навлачи на много шта, па ма како био достојан, сиромаштина га понижава.

Кн. Влада предузела је кораке, да се нашој народној привреди прискочи у помоћ јер смо, на жалост, у многом, као што већ напоменух, заостали, те и оно што је на страни одавна познато и одомаћено нама је још ново, па наравна ствар, треба извјесног труда и напора да се надокнади пропуштено.

Гдје није развијена привреда, ту најмногобројнији сталеж — сељаци — опада и сиромаши, а гдје је много сиротиње, ту се морају множити пријеступи, и народ се све више деморализира. Да би горње избјегли, јер је то убитачно за цио народ, потребно је да привредни органи прискоче сељаку у помоћ, што но се каже и словом и дјелом. Потребно је и желјети је, да сељак у онима, који су позвати да му на привредном пољу помогу дјелом и савјетима, не гледа непријатељски напротив пријатеље, који теже колико су кадри да му буду од користи.

Да би се горња срха постигла, потребно је да с привредним органима буду солидарни и потпомажу их сви свијесни људи, не обзирући се ко је у каквом звању и занимању. Особито у томе могу бити на руци привредним органима: свештеници, учитељи и разни чиновници у племенима, јер су исти вазда непосредно у додиру с народом и могу на њега зло или добро утицати, а међутим могло се видјети кад се сељацима објашњава какав рад, да то понеки *главар* гледа с висока, а по гдје кад уметне и по коју ријеч.

Пољопривреда је ослонац благостања нашем сељаку, па наравно да је најпотребније да сељак на њу скрене више пажње, јер не обраћајући се на њу он се не обавре на самог себе, већ се очигледно упропашћује. Зато сам мишљења, да је у корист вашег земљорадника потребно учинити бар за сад шљедеће, па да се можемо надати неком успјеху:

1. Обавезним учинити за сваког виноградара шкропљење и сумпоровање винове лозе, а према упутствима привред. органа.

2. Уредити годишње у извјесним мјестима ако и мале изложбе домаћих производа, те том приликом награђивати боље вриједне сељаке, и тијем ће се подизати љубав к раду.

3. Потребно је да се у свима нашим варошима налази довољна количина држ. коњског камена и сумпора добре каквоће а по најумјеренијој цијени.

4. Раздати одвећ сиромашним сељацима бесплатно, а тако и од понеких врста сјемена, јер онда и најпростији сељак би видио да му се жели помоћи без икакве друге намјере.

Овдје није вријеме да се ређа шта је све потребно, но само горње наведох пошто је најпрече. Кроз неколико недјеља ево нам прољеће, па треба да се раније спремимо, а не да се вајкамо и жалимо.

В. В.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Здравствене прилике у српском народу врло рђаво стоје. Готово у свима српским покрајинама чује се општи вапај, да нам народ физички опада. Искусни љекари наводе три главна узрока: алкохолизам, похотљивост и нечистоћу скопчану са немаром. Каква је забринутост због тога настала и у најбогатијим крајевима, које насељава наш народ, нека послужи као доказ ових неколико редака, које преносимо из новосадске „Заставе“, а које је написао један љекар.

Он вели:

Јасно је, да не може напредовати онај народ, који не добија здрав подмладак, а тај подмладак не може ни бити здрав, када му зачетак није здрав, осим тога, кад му не обратимо довољно пажње ни њега.

У томе правцу се, као што већ поменух, доста писало, али има нешто што је било хотимице, било нехотице прећутано, а то је, да је баш код нас Срба врло много таке дјеце, која умиру баш због тога што им је зачетак болесан, или, да се боље изразим, што морају да испаштају гријехе својих отаца и родитеља.

Пијанство и похотљивост то су два ужасна злотвора, која наш народ у коријену подгризају.

Наука и искуство су јасно као сунце доказали, да дјеца пијанаца родитеља носе у највише случајева клицу најопаснијих болести, да така дјеца у ранoј младости угину и подлегну смрти.

Међу тим, баш наш народ не умије лако да се умјери у пићу, него пије преко мјере не водећи рачуна о томе, да ли му то шкоди или не шкоди, него у напитом стању срља и у друга већа зла.

Тако једно велико зло је похотљивост и послѣдица исте.

Напит човјек заборави на своје достојанство, на породицу и образ, те срља у неваљалство дотле, док не удари главом о зид, док не навуче зло и не окужи себе и своју породицу.

Какав послије пород може бити од таких родитеља, држим, да не треба спомињати.

Човјек се управо мора ужаснути, када погледа, како наш народ срља у зло, које ће му и коријен затрти и то све због лакомислености своје.

Наш народ врло лако нађе изговора, да се мало поднапије и развесели. Ту су свечари и разне славе, ту сватови и гости, час по па се пије алвалук („алдумаш“) и т. д. Међутим стара је ствар, да Србин кад се нечег лати тога се шкле не оставља па тако је и са гошћењем и чашћењем. Док има и док може, неће мировати. Срља из биртије у биртију, докле га ђаво не однесе куд не треба...

Послије таког бекријања наступа врло често несрећа у породици. Лакомисленошћу једног члана породице буде заражена читава породица ружном болешћу, коју неће врло често да повјери лечнику.

На тај начин се од зла начини још горе. Болест се не лијечи на вријеме ни савјесно и тако онда добијамо нездрав и кржљав подмладак, који у раном дјетињству мора угинути. Осим тога од силних пометања, која видимо у наших жена, морају се врло многи приписати баш томе, што је отац или мати заражена болешћу..

Прије неколико недјеља нађем се са једном овдашњом врло траженом бабицом и упитам је: Како госпођо, имате ли много посла?

Она ми одговори, „рђаво, господине, нијесам била код порођаја и не памтим, а хоћу да спаднем с ногу трчећи женама, које су пометнуле“

И доиста одмах послије тога сам разговарао са једним вашим свештеником о томе, како се завршила стара година код Срба у Новом Саду, колики је прираст у душама за годину дана.

И чујте ужасну истину, у Новом Саду гдје има преко 10 000 Срба, за читаву годину дана, не само, да се нисмо ни са једном душом умножили, него је преко 30 душа више умрло него што се родило!

Ово је више него зло, и ако овако пође и на даље увјерен сам, да ће Нови Сад брзо „пожелити Срба, ал Срба више бити неће.“

Ово што сам случајно изнио о Србима у Новом Саду, тиче се у главном и осталих наших мјеста и крајева, гдје наш народ живи.

Зла, која сам овдје напоменуо, морају се што прије почети лијечити, да не дочекамо, да то буде касно. Учимо народ, да се чува зла, а кад га већ зло снађе, нека тражи злу за времена лијека, јер то захтијева његов интерес и интерес свију нас.

Књижевност, умјетност и просвјета

(**Хрватско Акад. Друштво „Звонимир“ у Бечу**) Дне 12. о. мј. имало је Хрв. Акад. Друштво „Звонимир“ у Бечу своју главну годишњу скупштину, на којој је изабран шљедећи нови одбор. Предсједник: канд. инг. Анте Ступарић, потпредсједник: канд. јур. Акрија Хамид Шахиновић, први тајник: студ. инг. Јосип Шашек, други тајник: студ. јур. Златко

ЛИСТАК.

У ПРИЛОГ ПОБОЉШАЊА УЧИТЕЉСКОГ МАТЕРИЈАЛНОГ СТАЊА

Учитељству је у нашој отаџбини дотежало материјално стање нарочито од 1902. г., ушљед чега је скромно подигло свој праведни глас ради побољшања свог материјалног стања; али и поред свију досадањих обећања надлежних и државних власти, то побољшање одуговлачује се, узимајући се ваљда слако.

Но да ли је и прије 1902. г. било овакво учитељско материјално стање, посвједочиће шљедеће. Прије 1870. г. цетињски учитељи имали су плате од 300—480. ф., а по унутрашњости само од 50—70 талијера. Први су били много спремнији већином странци, јер домородаца спремних није било, а други су били незнатне спреме, тек само да шире писменост. (Види стр. 40. „Школе у Црној Гори“ од *М. Костића*). Али треба упамтити још и то, да је тада с цетињском било свега од 3—7 школа у Црној Гори, а наравно према томе толики број и учитеља.

Кад се човјек мислено осврати те завири у то доба, па још прегледа плате осталих чиновника, видјеће ће унутрашњостинијесу веће биле од 20—30 талијера, а на Цетињу ни виших чиновницима више од 100. талијера. Осим тога ако се човјек још осврати и на нечувену тадашњу јевтиноћу животних намирница — увидјеће, да су учитељима плате биле боље него другијема чиновницима.

Год. 1870 поново се преуредише школе у Црној Гори, послије чега одреди се учитељима најмања плата 80., а највећа 150. талијера по унутрашњости земље, а уз то још стан и огријев од дотичне општине. Цетињским учитељима одреди се овом приликом по 500. ф. плате а 60. ф. на име стана (Види стр. 64 „Школе у Црној Гори“ од *М. Костића*).

Спремнији учитељи били су само цетињски, а остали основњаци, које је у љетњој ферији приправљао *М. Костић*. Овим учитељима с погледом на спрему, плате чиновника осталих струка и набавку животних намирница — плате су биле веома повољне, те им се није могло кривати ни у ком погледу. Доцније спремнијим учитељима и по унутрашњости земље, а на угледнијим мјестима повећавала се је и плата до 200. талијера или до сто цекина у злату уз стан и огријев. Ово је понајвише било за вријеме министра просвјете *Ј. Пиљовића*, који је учитељски углед и важност школа високо био уздигао.

Овакво материјално стање учитеља спрам чиновника осталих струка трајао је све до 1897. г.; а те год. министар просвјете вој. *Симо Поповић* изради закон о платама наставника основнијех и средњијех школа, по ком је првима одређена плата од 300. ф. са наредним повишицама од 60. ф., послије навршене сваке пете године службовања, а при коме још право на стан и огријев од дотичне општине. По овоме закону стручни учитељи и данас тек у једанаестој години службовања добијају 480 ф. плате, а већ су одмах послије 1870. г. неки учитељи и то у почетку службе имали по 500. ф плате?! — Али ако ове плате изгледају врло мале ипак су с погледом на тадање савремене прилике, плате чиновника осталих струка, непотпуну стручну учитељску спрему, јер није било више од 8—9 учитеља стручних који су већином били почетници; као и на јевтиноћу животних намирница — плате су им биле доста повољне, те према свему томе учитељи су били добро награђени.

Али од 1902. г. прилике су се необично измијениле, пошто се је скупоћа животних намирница знатно повећала. А сво да се увјеримо: чиновник је могао до 1870. г. храну и стан добити за 10. ф. мјесечно т. ј. цванцику дневно; а отада па до 1897. г. за 15. мјесечно т. ј. круну дневно; а од 1902. г. па до данас 25—30. ф. мјесечно т. ј. скоро фиорин дневно и то не само на Цетињу, већ и по унутрашњости узевши скромно. Па уз ово узимо још и дуге необичне расходе за одјећу, обућу, не заборавивши још одбитак 5% за пенсиони фонд, порезу, прирезу и друге расходе за друштвене прилике, онда се је лако увјерити, како је могуће живјети учитељу с платом од 360. ф годишње. Исту плату у данашње вријеме имају и калуђери — испосници, који проводе вријеме усамљени у манастирима, не старајући се о фамилијарном животу, али ипак и поред плате од 720. круна, примају још огромне приходи и користи од манастирских добара, што им се рачуна као саставни дио плате. Ово им је ваљда накнада мјесто учитељских повишица, пошто стан и огријев већ имају у манастиру, те према овоме нема разлике у овом погледу између учитеља и калуђера, само је још желјети да и учитељ напусти бригу о фамилијарном животу.

Ова необична савремена измјена прилика давала је и даје повода, те су се плате чиновницима осталих струка знатно повећале и повећају се сваким даном; па најпослије и наставницима средњих школа повећате су плате покрај тога закона, не гледајући, што су им и по истоме несаразмјерно плате веће биле од стручних учитеља, који мисле: да би право било, да им се и при почетку и при свршетку службовања одреди половина плате наставника средње школе с погледом на спрему и тешкоћу рада, као што су то препоручивали многим педаговима, као што се то практикује и данас у неким државама.

До скорог времена у овом погледу кад би учитељи у појединости или у опште подигли свој глас за повећање плате — сви они, којима то није ушло у рачун, као и они, који нијесу цијенили потпуну стручну спрему и необичну тешкоћу рада учитељева — хитали су, да измисле и прикупе што већу количину разлога, на основу којих по њиховом мишљењу не би требало и не заслужује учитељима повећати плату, пошто им је и онако превелика. Оваки пријатељи у прилог остварења својих жеља узимали су и прецјењивали учитељу стан и огријев, не имајући у виду, да учитељи у опште имају незнатну корист од стана, који не стоје у истом, а за огрјев већа маса прима само од 40—50 кр. годишње; премда јасно стоји у закону, ако учитељ не стоји у стану, да прима новчану накнаду. „Према цијени станова (и огрјева) у мјесту“. Али ова „цијена“ на жалост ни још није округлом цифром одређена, према „скупоћи“ мјеста, као што би требало и као што је свуда скоро. — Сувише новчана накнада за стан и огрјев учитељима не пријечава повољну плату ни у којој држави, ако нема искључиво другог узрока. Осим свога изгледа да би исти скретали пажњу и на нерадне дане учитељеве, (јединствени примјер), као да их немају чиновници других струка. Једини сувишак нерадних снага могао би се учитељу узети мимо чиновника других струка — четвртак, али кад би се узела у обзир замјена празника преко недјеље, као и много мањи одмори о Божићу и Васкрсу — диференција би била веома незнатна; но случајно и да би већа била, треба узети у обзир, да *то изискује природна потреба тешкоће самог учитељског*

Сертић, благајник: студ. фил. Роко Мишетић, књижничар: студ. фил. Ем. Воук, новинар и господар: студ јур. Јосип Ђакови, јур.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Част ми је, што могу овијем објавити читалачкој публици, да је прештампан из Учит. Листа мој рад:

„Шта је карактер, подјела карактера, поправљање и развијање карактера"

у засебнијема књижицама као издање уважене дворске књижаре **Мите Стајића** у Биограду.

Књижица је велика два штампана табака обичне осмине, чисто оштампана с лијепијема корицама и словима на финој зеленкастој хартиј, — у кратко издање је такво да заиста на част служи издаваоцу госп. Мити Стајићу, а и штампи г. Савића и Комп., гдје је књижица оштампана.

Ову расправу израдио сам по познатом писцу о карактеру Инглезу Самуилу Смајлсу и другијема; а унио сам у исту добар дио својијем искуством стеченијех назора о карактеру.

Пошто се појављују разне комбинације психичнијех способности тако, да је врло тешко и управо немогуће једном писцу обухватити их све; а доказано је да број карактера знатно опада у цијелом свијету, то не само мали него и велики народи особиту пажњу поклањају дјелима, која се баве тијем, како се рађају, развијају и какви су људски карактери, јер је значај карактера важан не само ради индивидуалног, него и ради породичног и друштвеног живота. Да потврдимо наше ријечи, наводимо што је казао о важности карактера Маргин Лутер: «Благостање једне земље не зависи толико ни од обилатости њенијех прихода, ни од тврдоће њенијех градова, ни од љепоте јавнијех јој грађевина: него се састоји у броју образованих синова — у људима од дара, знања и — к а ј р а к т е р а — које има. Ту лежи прави њен интерес и права јој сила и снага». Очигледнији пак доказ за исто имамо у својој кући, а тај је: с л о б о д а и н е з а в и с н о с т Црне Горе, коју су сачували не слапчине и господство, него јунаци-мученици, прегаоци чврсте воље, чврста срца, неустрашиви, непоколебљиви — узор-карактери, — а такви и могу и траже се, да заврну коло слоге, среће српске и остваре идеал српскога рода. —

Молим моје колеге и остале пријатеље, да се постарају, како би се ова књижица што више распространила: а такође и уреднике срп. листова, да донесу у својијема листовима овај оглас.

Цијена је једном примјерку 40 хелера (потуар).

Скупљачи претплате добићe уобичајени рабат.

Књижице шаљем претплатиоцима о својему трошку, али најмање поручнијех десет примјерака.

Претплату треба слати потписатоме.

(Cettigné Monténégro).

Ц е т и њ е, о Сретењу, 1906.

Ђуро Шпадијер,
Школ. Управитељ и чл. Пр. Савјета.

Домаће вијести

(Противу одлажења на рад у Америку.) Сви свјесни Срби и пријатељи нашег народа дошли су до увјерења, да је одлажење наших радника у Америку на рад штетно и по њих саме, и по њихове породиму, и по цио народ. Америка није више обетована земља; отуда долазе само најнеповољнији гласи од оних, који су или из незнања, или заведени отишли на рад.

Пошто из Америке од наших радника долазе најцрњи гласи, и пошто су и наши надлежни фактори добили неоспорне доказе, да би се двије трећине оних што су отишли на рад у Америку, вратили кућама само кад би имали средстава за пут, то је Књажевска Влада ријешила, а Књаз Господар, који се увијек очински стара о свима Својим поданицима, одобрио, да се у Америку пошаље државни савјетник инжињер г. Марко Ђукановић, који ће на лицу мјеста проучити стање тамошњих наших радника. Г. Ђукановић ће се одмах кренути на пут, и док он не пошаље исцрпан извјештај о мучном стању, у коме се као радници налазе тамошњи наши поданици, према рјешењу Књажевске Владе неће се издавати објаве и пасоши за Америку.

Да је стање наших радника у Америци доиста биједно, ми саопштавамо за сад из вод из писма, које је из Америке послао Јово Савов Врбица г. Стеву Кићунову Мартиновићу на Цетињу.

Ево тога извода:

.....Сад драги... да ти пишем о себи, хвала Богу здрав сам. Рада овдје нема цијеле зиме. Радње су све рудници од жељеза. Других нема. Храна је јако скупа као свуђ у Америци, а тако и радови тешки, али мора се трпјети, већ кад се овамо дође, *а кају ли се много и много наших људи кају одиста*, али је доцкан кајати се пошто се мине Океан. *Ова земља није никада ни Бог дао као што се чује тамо.* Тешка је и крвава текевина у Америци, а да знају наши људи прије него они виде како је, *не би ни трећина од данашњих Црногораца, који су у Америци, крешали овамо.* Грдно се варају, а то је варање лакомство за новац.. Дође чесов богаљ, и крене се с довољним трошком, нађе пријатеље и познанике овамо, и одмах обично узајми у по двојице тројице по 10 до 15 талира, а нека му црквица и претекне од путног трошка, па чим дође одмах пошље кући по 50 талијера, а кад ових 50 талијера дођу у Црну Гору оздриједе се од 50 равно сто. и глас пође ка муња од села до села како је тај и тај посла из Америке најприв мјесец стотину талијера у злату, па се помами једно уз друго, и ко може живјети и лијепо пасавати са својим трудом, и њему ђаво свијест полоче, па на брзу руку продаје живо, кућу, или земљу, и то пошто зашто, да час пријед дође на гомиле американског злата и на масне колаче, који потрефе превапрени.

Све у опште радње у Америци од најмањ: до највеће опасне су и погибељне. Ко се лакоми на паре да их час пријед заради, то не може ни добит осим у дубоке рудниске златне, истина ту се прије но иђе зараде новци, али се штетива живот; радити у таквим рудницима годину дана, а изаћи читав здрав, то је немогуће; није, рецимо, повриједно ни руку ни ногу, али му живот не ваља, дође ка варен и наклоњен је свакој бољијести. А ако чува здравље, лакши су му цепови. Зарадити новце, а остати здрав, таковијех је мало као бијелијех врана. Што ћу, брате, да ти причам за ову несретну и јадовиту земљу, која је многе мајке ојадила! Само један дан да живиш у коју год било американску варош, више би видио у тај један дан људи без ногу и руку, но у нас свој вијек што би их видио тамо. Догађају се сваког дана кроз Америку разне погибије јадних радника, притисне земља на једном не по једног и по два, но на десетине, и у рудницима гину од разних гасова, или се покваре пумпе што доводе ваздух, или се прекине конопац сплетен од жице, на који се спуштају људи у рудник дубок по неколико стотина стопа. Бих имао много и много да ти пишем о овој пасјој земљи и њеним радњама, али за сад је ово доста...

(**Одликовање**) Његово Краљ. Височанство Књаз Господар благоизволио је одликовати барјактара Милића П. Секулића V тим степеном Данилова Ордена, а Шалету Илина Ивановића медаљом сребном за „Ревност"

(† **Петар Попов Пламенац.**) У четвртак у јутро 9. свог мјесеца испусио је своју племениту душу Петар Попов Пламенац у најљепшем цвијету младости у 34 години свога живота, и његовом се смрћу угасило огњиште покојног Прота Вука Пламенца, који је спадао међу најугледније свештенике свога доба, и добро схваћајући потребе свога времена настојавао, да своје синове изучи, како би служили на корист домовини а на задовољство своме Господару.

Несрећна смрт, која је покосила његовог старијег сина **Ника** одма по свршетку наука на Великој Школи у Биограду, и доцнија смрт његовог другог сина, није су га спријечиле а да не школује и свог најмлађег сина, која му бјеше остао једина утјеха.

Покојни Петар се је родио у Бољевићима 14 фебруара 1872 год., основну је школу свршио у своме родном мјесту, нижу гимназију на Цетињу а вишу у Биограду. Више је школовање продужио на правничком факултету у Петрограду, који је с одличним успјехом и свршио.

Ријетки дар говора, здрава логика, хладна његова природа, жудња, да што јаче и видније буде од користа слабим и нејаким, руководили су га, да се посвети адвокатури, и одма по свршеним наукама ступа за конципиента код једног петроградског адвоката. Али на жалост љута болест — сушица, која коси већи дио наше младежи у сјеверним кајевима хладне Русије, приморала га је, да напусти омиљени му рад и да тражи себи лијека у јужној приморској клими велике Русије.

Кад је видио, да болести нема лијека, похитао је својој драгој домовини, да у окриљу своје несрећне, сада саморане мајке испусти честиту душу.

Болест, која је у пошљедње вријеме била узела великог маха, није га могла одвојити од омиљеног му рада, него је на штету порушеног здравља поучавао своје племенике у раду, гледао да озбиљно познавање друштвених наука примијени у пракси и радио у свом родном крају на оснивању више хуманих установа међу којима треба напоменути оснивање на Виру прве потрошачке задруге у цијелој земљи.

Постојаност и јакоћу карактера, благородност његових осјећаја, једнаку предусретљивост према свакоме, његови су племеници знали оцијенити и скоро једногласно га изабрали за свога посланика на првој народној скупштини, гдје је благодарећи свом озбиљном знању, својој чедности и свом ријетком поштењу, најљепшу успомену оставио.

У петак 10 овог мјесеца предат је матери земљи у присуству својих рођака, својте и скоро цијеле Црмнице, која је овим хтјела да ода пошљедњу пошту свом омиљеном посланику.

Над покојником су се опростили дирљивим говорима г. г. учитељ Марко Вукосавовић, поручик Бранковић и учитељ Лешовић.

(**Примјер за углед**). *Г. Димитрије Таминџић*, књиговођа из Коренице у Лици, послао је друштву за потпомагање заната и трговине у Црној Гори 38.60 кр., које приложише, приликом свадбеног весеља г. Таминџића: младенци г-ђа Илинка и г. Димитрије Таминџић и г. г. Стеван С. Калембер, Перо Коруга, Др. Стеван пл. Модош, Јосиф Таминџић, Јован Димитријевић, Теодор Кушевић, Михаило Стакић, Драган Стојановић, Дане пл. Будисављевић, Миливој Ст. Курчић, Милан Зорић, Манојло пл. Оклопција, Душан пл. Модош, Стево Вукадиновић, Дане Дракулић и Др. Никола пл. Модош.

Друштвена Управа овим путем изјављује овим добрим Србима Личанима своју топлу захвалност и нада се, да ће свом примјеру приједовати и сваки други пријатељ све наше младе а корисне установе, те јој тим начином дати могућности да успјешније врши свој задатак.

Телеграми „Гл. Црногорца"

РИМ, 13 фебруара. — Професор Балдучи интерпелисао је у парламенту поводом гласова о оружању и спремању Црне Горе. У својој интерпелацији наводи, да је Књаз Никола увијек тежио за тијем, да Црна Гора не буде попљедња на Балкану, па и сада, кад иста располаже са 60.000 војника, разумије се да их је морао наоружати за сваки случај, у толико прије, што је Берлинским Уговором отворено толико путева преме Црној Гори из Херцеговине и Новог Пазара. Ипак наоружање Црне Горе има одбранбени значај а оних осам батерија набављених у Италији од приватних лица влада је распродала на лицитацији.

БЕЧ, 14 фебр. — Из поузданог српског извора дознаје се, да је Србија вољна пристати на све измјене у царинском савезу са Бугарском, које тражи Аустро-Угарска па да би се с овом што прије закључио трговински уговор.

БЕЧ, 14 фебр. — Већина овдашњих листове пише о завјерама балканских држава против Аустро-Угарске. С тога Аустро-Угарска у Котору оружа тврђаве најмодернијим топовима. Говори се, да се неки протјерани аустријски артиљеријски официр настанио на Цетињу са неколико талијанских официра. Због те бојазни аустријско ратно министарство одлучило је, да се пјешадијски батаљони, одређени за Кенигрец, и на даље задрже у Котору.

БЕЧ, 16. фебр. — Дознаје се из поуздана извора, да се у Мађарској од 80 хиљада резервиста није јавило 8000. У Кечкемету од 800 није их дошло више од 300.

ПОЛА, 16. фебр. — На љето ће бити овдје у присуству цара велики маневри поморске и суховемне аустро-угарске одбранбене снаге. —

БЕЧ, 16. фебр. — Двадесет и осам босанских исељеника, који су настањени у Србији, послали су Кошуту телеграфску адресу, у којој веле, да неправедно потлачена застава босанско-херцеговачких усташа шаље братски поздрав застави мађарској, која се високо вије у Кошутовим рукама, молећи Бога да јој се поврате отета права.

БЕЧ, 16. фебр — Поучно путовање главног штаба, које ће ове године трајати три недјеље, предузеће се по Хрватској, Босни и Херцеговини.

БИОГРАД, 17. фебр. — (специјални телеграм „Гл. Црногорца"). Одговорни уредник листа „Штампе" свима земаљским судовима осуђен је на три мјесеца затвора за увреду Књаза Николе.

Службене објаве.

О Г Л А С.

Износи се на јавну продају сљедећа непокретност Марка Ивова Митровића, из Сотоњића.

Под „Кусин" орачице 4 рала, који граниче: од истока земљом Гордане Милове Митровића, од запада Тома Ђ. Марковића, од сјевера Гара Никића, од југа Мила Ј. Бајковића, — процијењено круна 640.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капетанског Суда на Виру.

За продају одређују се три рока:

рада, а не особито расположење спрам учитеља.

Држ. власти, којима се је учитељство у најосуднијем тренутку скромно и на вријеме јавило у јавној молби, не могући више сносити тегобе у оскудици свог материјалног стања — није налазило исказа сличнога у прецјењивању учитељева „стана и огрјева", већ су озбиљно узеле молбу у претресање и одлучиле *„да им се посебају плате"*, као што је Мин. Просвјете то увиђало, да би потреба то била, а и право.... Ово повољно, а и правично обећање било је за учитељство јака гаранција, тим јача што је иста *прва влада*, повећала плате и наставницима средњих школа покрај Закона од 1897. г., чим је јавно прекршен тај Закон.

Учитељство је тврдо увјерено, да ће *нова влада* још савјесније оцијенити значај народних школа и њихових мученичких радника за опће добро нашега народа те да ће према томе по могућности повећавати буџет на привреду и просвјету сваке године, као што то обично бива у културној држави. И ако је учитељима јављено, да је *Министарски Савјет* ријешио: да се приреди нови Закон о допунама и измјенама досадањег Закона, ипак се неће моћи измијенити прије прве народне скупштине. Ми се овдје нећемо упуштати у цитирање Устава нити ћемо се позивати на њ, већ ћемо само толико нагласити: да би учитељство жељело, да *нова влада* — кад би могуће било одредити неки дио буџета привремено као додатак за неке учитеље, пошто су учитељи обећање добили на повећање плате прије Устава; а друго, што се је наставницима средњих школа плата и покрај постојећег Закона увећала; а нарочито треће, што је немогуће с материјалног гледишта и поред најбоље воље учитељима опстати у данашњим материјалним приликама; иај послије, што нова влада потпуно располаже буџетом за 1906. г., а учитељски пројект Закона о повећању плата био је готов још у новембру мјесецу прошле год.

Што се пак тиче искључиво одлагања одобрења законског пројекта за прву скупштину — мислим учитељи неће имати против тога ништа, пошто су више но увјерени, да ће и народно представништво бити зато: да се изради општи закон о чиновничким платама по коме ће се узети у обзир: *школска квалификација и тешкоћа рада на прво мјесто, па онда положај мјесто и године службовања као и успјех у раду.* На овај начин школе и учитељи дошли би на оно мјесто, које им према њиховом значају доликује.

Учитељство је више него увјерено, да ће *нова влада* скренути пажњу на прошлост и садашњост учитељског материјалног стања сагласно савременим приликама, те ће се — учитељство се нада — разложно увјерити и савјесно оцијенити, да се при данашњим материјалним приликама о постојећој плати не може опстати, те да ће одредити неки дио буџета као привремени и за ову годину, а у будуће да ће одредити плате по *квалификацијама* и тешкоћи рада учитељског, равномјерно плати и спреми чиновника осталих струка, пошто су учитељи у прошлости до 1902. г. према савременим приликама материјално много боље стојали него данас и боље такође награђивани од других чиновника.

А. К. Вукић, учитељ.

први 21. фебруара, други 21. марта, а трећи 21. јула ове године, у 3 сата послије подна.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $^2/_3$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности

Позивају се сви они, који на непокретности имају какво реално право као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Број 469.—398.—1905.

Вир, 31. јануара 1906. г.

Капетански Суд
за капетана, писар Ђуро Ивовић.

Р. 165. Број 54. 1—1

О Г Л А С.

Јавна продаја непокретности Филипа Марђокића, из Томбе, извршиће се 30. јула ове године у 9 сати прије подна

Види оглас прилог 46. броја „Гл. Црногорца"

Број 454.—54.—1904.

Бар, 30. јануара 1906.

Капетански Суд
Капетан И. Вретеничић.

Р. 39 Бр. 55 1—1

О Г Л А С.

Јавна продаја непокретности Ива Маркова Вретеничића, из Зубаца, изршиће се 26. јула ове године у 9 сати прије подна.

Види оглас у прилогу 48. броја „Гласа Црногорца"

Број 377—167—1905.

Бар 30. јануара 1906.

Капетански Суд
Капетан И. Вретеничић.

Р. 41. Бр. 56. 1—1

О Г Л А С.

Јавна продаја непокретности Стане Павићеве Перазића, из Годиња, извршиће се 20. фебруара и 20. марта 1906.

Види оглас у 52. броју „Гласа Црногорца" из 1905.

Број 1018.—257—1904.

Вир, 20. јануара, 1906.

Канцеларија
Капетанског Суда.

Р. 37. Бр. 57 1—1

О Г Л А С.

Јавна продаја непокретности Пренче и Ђерђе Колиних Јанковића, из Терана, извршиће се 20. фебруара и 20 марта 1906.

Види оглас у 52. броју „Гласа Црногорца" из 1905

Број 705.—133.—1905.

Лука Крњичка, 20. јануара, 1906.

Канцеларија Капетанског Суда.

Р. 40 Бр. 58. 1—1

О Г Л А С

Износи се на јавну продају доље описата непокретност Јола Дринчића из Дужи, која је процијењена круна 135.

Продаја ће се извршити у канцеларији Кап. Суда у Шавнику, за продају одређују се три рока: први 20. марта, други 20. априла а трећи 20. маја у 10 сати прије подне.

На прва два рока неће се непокретност продати испод процијењене вриједности, а на трећи и ниже, али никако испод $^2/_3$ процијењене вриједности.

Сваки је лицитант дужан положити јемство од 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право дужникових повјерилаца, и сви они који имају право прече купње да се пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) „Бареновац" ливада 2 косе граничи од истока комун и Димитрије Дринчић, од запада Милутин, Машан и Иван Дринчићи од сјевера комун, од југа Мирко Дринчић.

2) „Врт на ждријелу" $^1/_{16}$ оранице, граничи: од истока, запада, сјевера и југа комуном.

4) „У Зауилицу" оранице $^1/_{16}$ ливаде $^1/_4$ и $^1/_{16}$, граничи: од истока и сјевера Јоксим Дринчић, од запада Радован Дринчић, од југа Иван Дринчић.

Број 45—20—1906.

Шавник 3. фебруага 1906 год

За капетана писар Ђуро Ј. Маловић.

Р. 207. Бр. 71 1—1

О Г Л А С.

Износи се на јавну продају ниже описата непокретност Сава В. Никића из Лавораца, која је процијењена 500 круна.

Продаја ће се извршити у кап. суду на Убли. За продају одређени су три рока: 28. фебруара, 30. марта и 30. јула текуће године у 3 уре послије подне

На првом року непокретност неће се продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже али не испод $^2/_3$ процијењене вриједности а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Опис непокретности:

Пас кодра $^2/_4$ $^1/_8$ оранице $^2/_4$ косачице. Поменута непокретност граничи се: од истока Марко Ђуров и Јован Гашов ораницом и косачицом, од југа исти Саво В. Никић косачицом, од запада Иво Ристов косачицом и ораницом, од сјевера Лука Лаконъ кућом и метехом. Сваки лицитант дужан је положити јемство од 10% процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају какво реално право на непокретности, дужникови повјериоци и они који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Број 60.—I.—1906—24.

Убли, 28. јануара 1906. год.

Капетански суд,
кап. Васо Чејовић.

Р. 178 Бр. 73 1—1

О Г Л А С.

На основу решења Књ. Обласног Суда на Цетињу од 6. фебруара 1906. год. број 1106 ex 1905—IV—1902—544, јавна продаја куће Јована П. Машановића, постојећа у Медовини, обављаће се у канцеларији подписатог суда на дан 5. јула 1906 год. у 9 сати прије подне.

Цетиње, 10. фебруара 1906. год.

из канцеларије
Књ. Обласног Суда.

Р. 57. Број. 76. 1—1

О Г Л А С.

1. Износе се на јавну продају, доље описане непокретности Малише Перишина Брауновића из Доње Мораче, које су процијењене круна 254.

2. Продаја ће се извршити у канцеларији капетанског суда у Ман. Морачи.

3. За продају одређују се три рока: први, на 15 фебруара, други на 15 марта, а трећи на 15. априла ове године, у 9 сати прије подне.

4 На прва два рока, неће се непокретности продати испод процијењене вриједности; а на трећи и ниже, али никако испод $^2/_3$ процијењене вриједности.

5. Сваки је лицитант дужан положити јемство од 10 %. од процијењене вриједности непокретности.

6. Позивају се сви они, те имају на непокретности, какво реално право, дужникови повјериоци, и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1. Шумећица, оранице, рала 1. $^3/_4$ $^1/_8$ са једним савардаком, и са двадесет косијера питоме горе уз исту. Граничи: од истока и сјевера, до Зарије П Брауновића, од запада и југа, до Милоша М. Брауновића, и до Ријеке, процијењене круна 250.

2. Јасеновине, $^1/_2$ косијера, јасеновине и руличевине, у Кујаве Граничи: од истока и сјевера, до Милоша М. Брауновића од запада до Стевана Н Брауновића, а од југа до Зарије П Брауновића своине. Процијењена круна. 4

Број 990 72—1904

Ман. Морача, 16. јануара 1906.

Капетански Суд
Капетан сердар Ристо Рашовић

Р. 211. Број. 77. 1—1

Објава.

Почињући од 1 марта ове год., по нов. кал., брзи параброд угарско-хрватског друштва полазиће из Фиуме понеђељником у 10 сати 30 мин. прије подна и долазити у Котор уторником на 12 сати и 50 м послије подна; на повратку креће из Котора уторником у 2 сата 30 м. послије подна и приспијева у Фиуму сриједом у 4 сата 30 м. послије подна.

Истога друштва брзи параброд полазиће из Фиуме у суботу на 10 сати и 30 м. пр. подне и долазити у Котор недјељом на 12 сати и 50 м. по подне Враћа се из Котора недјељом у 2 сата и 30 м. по подне и стижу у Фијуму понеђељником у 4 сата и 30 м. по подне.

Услијед ове промјене у кретању парброда, и дилижанса из Котора за Цетиње полазиће: уторником и недјељом у 3 сата послије подна а долазити на Цетиње у вече на 9 сати.

Број 962.

Цетиње, 14 фебруара 1906 г.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дјела, народне привреде и пошта и телеграфа.

1—2

Приватне објаве.

Накладом штампарије **Мирослава Спаића** *у (сријемској) Митровици* изишло је у српском преводу, сензационално дјело потпоручника **Билзе-а** (**Фрица пл. од Кирбурга**) под насловом:

ИЗ ЈЕДНОГ

МАЛОГ ГАРНИЗОНА

савремена слика из војничког живота.

Послије оних догађаја и неприлика, које је потпоручник Билзе, издавши своје дјело доживио; побудило је жељу цијелог образованог свијета, да дјело тог младог потпоручника прочита.

Двјеста хиљада примјерака, није могло да задовољи њемачку читалачку публику, изузевши грађане царевине њемачке, пошто је исто дјело за њих забрањено.

Сад се пак Србима пружа прилика, да то дјело прочитају у лијепом и чистом српском језику и да виде:

Зашто је то дјело Билзе написао?
Зашто је за Њемачку забрањено и
Зашто су Билзе-а затворили.

Књига износи $17^1/_2$ штампаних табака и стаје 2·50 к. Ко поручи 10 књига добија једанајесту на поклон са плаћеном поштарином. За Србију Дин 2·70, а 9 књига 20 дин., плаћена поштарина. *Само ко унапријед новац пошаље добива књигу са плаћеном поштарином* —

Накладна штампарија
Мирослава Спаића
Митровица (Сријем).

П. п. Бр. 111 2—10

Тражи се

апсолвирани љекарник, вјешт српском језику, на мјесто управитеља апотеке. —

Понуде са условима и свједодбама треба послати најдаље до 1. марта о. г. по старом календару, на адресу:

Удова П. Сундечић
Подгорица (Montenegro).

Р. 34. Бр. 68. 2—3

Јован Милошевић — Трст

комисионарски посао, трговина на велико у колонијалној роби, дрогарији, јужним воћем и т. д.

Имаде воће са највећим своствним увозним и извозним пијацама: **Све врсте земаљских производа као орахе, вуну, кожу, звијерку, разно медецинално коријење, лишће, бобе, и цвијет** купује за свој властити рачун и прима у комисију — постизава најбоље цијене, кулантна послуга, провизиона стопа умјерена.

П. п.. Бр. 86, 1—26

Јавна благодарност.

Приликом превелике жалости — која нас изненадно снађе смрћу нашег нигда непрежаљеног брата односно супруга и оца

† ИВАНА ШЋЕПАНОВА КРЦУНОВИЋА,

који се пресели у вјечност 6. фебруара, послије седмодневног боловања у својој 45. години живота — сматрамо за дужност изјавити дубоку благодарност г. доктору Бавцу, на његовом неуморном раду, да покојника изтргне из чељусти смрти.

Особита хвала грађанству вароши Подгорице, Зеђанима, Пољанима, Пиперима, Братоножићима, Љешњанима и племенима из Куча, који покојника оплакаше и спроводу учествоваше, те нам у велико тугу ублажише. Нека је велика хвала мјесном свештенству, пјеваачком друштву „Бранко" и ђацима осн. школа са учитељима, који нашег милог покојника до вјечне куће испратише.

Благодаримо свакоме — ко нам се ма којим путем показа саучесник у нашој великој жалости.

Подгорица, 14. фебр. 1906

Ожалошћени:

брат **Мартин**, супруга **Добрица**,
син **Дмитар**, са осталом родбином.

Р. 132 Бр. 79. 1—1

Јавна благодарност.

Приликом смрти наше шћере.

† ЉУБИЦЕ

која се пресели у вјечност 2 фебруара за свету дужност сматрам овим путем изјавити у име своје, и своје фамилије најискренију благодарност браћи Васојевићима грађанству вароши Андријевице, који својом многобројном посјетом и спроводом до вјечне покојничине куће ублажише тешку рану уцвијеђених родитеља браће и сојте.

Неизмјерна хвала и свијема мојим пријатељима са стране, који нам изјавише своја телеграфска саучешћа у преголемој и пречестој жалости нашој

Андријевица, 16 фебруара 1906 г.

Ожалошћени:

Отац **Шуко** мајка **Станија**, браћа **Милисав Миличко**, сестра **Полексија**, **Дедовићи**

Р. 86. Број 81. 1—1

Јавна захвала.

Још не оплакасмо нашег предоброг **Јована**, још се није ни охладио његов гроб, а већ смо ево, у кратком размаку, поново потрешени најдубљом тугом и болом у души. Наша мила, добра и непрежаљена

† МАРИЦА

испусти своју честиту и племениту душу 7 ог ов мј. у 66-ој год. свога живота. — Свакоме, који нам је год било личним присуством или телеграфским путем, учествовао у овој нашој големој жалости, која нам душу потресе, дугујемо особиту благодарност. — Нека је искрена и вјечна захвала овој тужној и дирљивој поворци жалосних пратиоца, који нам нашу добру и племену омиљену Марицу до вјечне куће, вјечног боравишта отпратише.

В. Пјиве, 10. фебруара 1906.

Ожалошћени супруг:

Војвода **Мијајло Вучинић** са породицом.

Р. 114. Бр 82. 1—1

Јавна благодарност.

Тешко рањен, ожалошћен и поражен смрћу мога свагда милога и никад непрежаљеног сина

† ЂОРЂИЈЕ

који се на 11. ов. мј. у 28-ој години младости своје пресели у вјечност, сматрам за особиту дужност захвалити свима онима, који су ми ма којим начином изјавили своја саучешћа;

Хвала љекарима на њихову искреном заузимању, да покојника истргну из чељусти кобне и немилосне смрти.

Хвала свјештенству, које је чинодјествовало при погребу.

Срдачна хвала браћи Бјелопавлићима, који у великом броју дођоше, и мога Ђорђију — онако братски ожалише.

Нарочита пак хвала покојниковим друговима, који на његову гробу вијенац положише; и онако се искрено и дирљиво са њим опростише

Особита и најтоплија благодарност Данило-грађанима, који су сви без разлике мога сина истински ожалили, и тим моју велику тугу и жалост ублажили.

Даниловград, 15 фебруара 1906 г.

У име ожалошћене породице.

Ожалошћени отац:

подкомандир **Милош Радуловић**

Р. 141. Бр. 83 1—1

Свима нашим пријатељима и познаницима, који током болијести, смрти и погреба наше незаборављене мајке.

† МАРЕ

преминуле у дубокој својој старости 9 фебруара, ма буд којим начином учествоваше, са овим изјављујемо нашу вјечиту благодарност.

Бољевићи, 11 фебруара 1906 г.

Ожалошћени синови:

сердар **Саво**, комадир **Иљо Пламенци**

Р. 45. Број 84. 1—1

Благодарност.

Приликом неисказане жалости, која нас снађе смрћу нашег нигда непрежаљеног

† ПЕТРА ПОПОВА ПЛАМЕНЦА.

народног посланика

који умрије 9. овог мјесеца у Бољевићима у својој 34 години сматрамо за најсветију дужност изјавити овијем дубоку благодарност браћи Црмничанима који нашег покојника у превеликом броју и толико примјетнијем болом у срцима до гроба отпратише.

Особита хвала господи: *Марку Вукосавовићу*, *Расту Бранковићу* и *Марку Лековићу*, који се с **Петром** говорима опростише.

Хвала свијема који нам писмено и телеграфски саучешће изјавише!

Бољевићи, 9. фебруара 1906

У име ожалошћеног дома и родбине
пренесрећна мати
Ивана Попова Пламенац

Р. 93. Бр. 85. 1—1

Уредник: Милош Живковић. Издавалац: Државна Штампарија. У К. Ц. Државној Штампарији